Ægte kamelia

Camellia japonica

Kort fortalt

- *Camellia japonica* – tefamilien (Theaceae).
- Hjemmehørende i Japan, Sydkorea, Taiwan og det østlige Kina; dyrket i Kina og Japan i århundreder.
- Stedsegrøn busk eller lille træ med blanke, læderagtige, mørkegrønne blade.
- Store, enkle, oftest røde blomster sidst på vinteren og om foråret; frøplanter kan afvige i farve.
- Om sommeren ude i halvskygge, om vinteren lyst og køligt inde ved ca. 5–10 °C.
- Kalkfølsom: vandes med regnvand eller andet kalkfattigt vand.
- Frøene lægges i blød i 24 timer; spirer efter ca. 3–8 uger ved ca. 20 °C.

Det kan du se frem til

Med frøene af ægte kamelia har du grundlaget for en stedsegrøn bonsai med blanke, læderagtige blade, som du selv former fra den første spire. De første kimplanter viser sig typisk efter 3–8 uger, men ikke alle frø spirer. Kamelien vokser langsomt, og formen bygges op over mange år. Blomsterne kræver tålmodighed: En frøplante blomstrer først, når den er gammel nok – ofte efter 5–8 år eller mere.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Ægte kamelia (*Camellia japonica*) er en stedsegrøn busk eller et lille træ fra tefamilien og dermed i nær familie med tebusken. Den vokser vildt i skove i Japan, på øerne syd for Korea, i Taiwan og i det østlige Kina, og den har været dyrket som prydplante i Kina og Japan i århundreder; på japansk hedder den tsubaki. Bladene er blanke, læderagtige og mørkegrønne. Den vilde form har enkle, oftest røde blomster med en krans af gule støvdragere. De mange fyldte og flerfarvede kameliaer, man kender fra havecentret, er sorter, der formeres ved stiklinger og podning. Af frøene presses i Japan tsubaki-olie, der bruges til hår- og hudpleje. Som bonsai er kamelia værdsat for de blanke blade og de store blomster, der kommer sidst på vinteren og om foråret. Frøplanter kræver dog tålmodighed: De blomstrer først efter mange år, ofte efter 5–8 år eller mere, og blomsternes farve og form kan afvige fra moderplanten.

Formering

Frøene kan sås inde hele året. De er store og tåler dårligt at tørre ud, så de bør sås hurtigt. Læg dem i lunkent vand i ca. 24 timer, og så dem derefter ca. 1 cm dybt i fugtig såjord eller kokos-såmuld – helst vandet med kalkfattigt vand. Ved ca. 20 °C spirer de normalt efter 3–8 uger, enkelte senere; ikke alle frø spirer. Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, men ikke vådt. Når kimplanterne har fået de første rigtige blade, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

Placering og lys

Kamelien vil have lyst, men tåler ikke den skarpe sol. Morgensol eller let skygge under større træer er ideelt, og også en plads mod nord er velegnet. Fra slutningen af maj, når der ikke længere er risiko for nattefrost, til oktober står den bedst ude et beskyttet sted. Inde må den aldrig stå over en radiator.

Vanding og næringsstoffer

Kamelien er kalkfølsom: Vand med regnvand eller andet kalkfattigt vand. Hårdt vand – fra vandværket eller fra egen boring – giver med tiden gule blade, fordi kalken gør det svært for planten at optage jern. Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, og lad aldrig rodklumpen tørre ud, men undgå stående vand. Kamelien holder af høj luftfugtighed, så overbrus bladene en gang imellem med rent regnvand i stuetemperatur. Fra april til september gives flydende bonsai-næring hver 4. uge i en svag dosis.

Dyrkningsmedie

Kamelien er en surbundsplante og trives bedst i et kalkfattigt, luftigt og veldrænet dyrkningsmedie, fx en blanding med kanuma. Til unge planter passer priklejord med kvartssand. Kamelien vokser langsomt: Unge planter omplantes hvert 2. år, ældre kun hvert 3.–4. år – altid om foråret efter blomstringen.

Beskæring

Kamelien anlægger i løbet af sommeren de blomsterknopper, der skal blomstre næste år. Beskær derfor lige efter blomstringen: Lad de nye skud danne ca. 6 blade, og klip dem derefter tilbage til 2–3 blade. Efter midsommer klippes der ikke mere – ellers fjerner du de kommende blomster. Unge planter, der endnu ikke blomstrer, kan beskæres i hele vækstsæsonen.

Vinteropbevaring

Ældre kameliaer, der står i jorden, tåler nogle graders frost, men i en skål skal kamelien overvintre frostfrit. Tag den ind, før det fryser, og stil den lyst og køligt ved ca. 5–10 °C – fx i et uopvarmet, lyst rum eller en kold vinterhave. Kulden er nødvendig, for at blomsterknopperne kan modne; i en varm stue falder knopperne let af. Undgå også store temperaturudsving og træk. Vand sparsomt med kalkfattigt vand, men lad aldrig rodklumpen tørre helt ud, og giv ingen næring. Fra slutningen af maj kan kamelien igen stå ude.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt sådmedie som såjord eller kokos-sådmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, skal det have et kalkfattigt dyrkningsmedie, fx med kanuma. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.